

**Hallituksen esitys Eduskunnalle maastoliikennelainsäädännön ja laiksi
tieliikennelain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen yhä lisääntyvästä käyttämisestä maastossa aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ehdotetaan säädettäväksi uusi maastoliikennelaki, jolla kumottaisiin moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annettu laki.

Maastoliikennelain tarkoituksena olisi suojella luontoa ja muuta ympäristöä, luontaislinkeinoja, luonnon yleistä virkistyskäyttöä ja muuta yleistä etua. Laissa säädettäisiin maaston käytön rajoittamisen lisäksi myös moottorikelkkailun ohjaamisesta moottorikelkkailureiteille.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämisestä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi tällaisten ajoneuvojen käyttö maastossa olisi pääsäännöksen mukaan edelleen kiellettyä. Moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämistä maastossa ei vastedeskään sallittaisi ns. jokamiehen oikeuden nojalla. Tämän yleisen kiellon rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi sakolla.

Sallittua olisi kuitenkin maa-alueen omistajan tai haltijan oma taikka hänen luvallaan tapahtuva ajaminen. Lisäksi tiettyjen tehtävien hoitaminen olisi sallittua ilman maanomistajan lupaa. Tällaisia tehtäviä olisivat sairaankuljetus, palo- ja pelastustoimi, energia- ja tietoliikennelaitteiden huoltotyöt, poronhoito ja ammattimainen kalastus. Syrjäisellä seudulla asuvalla olisi mahdollisuus maastossa ajamiseen vaikeiden tieolojen ja asunnon sijainnin vuoksi. Ajoneuvon pysäköiminen tien välittömään läheisyyteen olisi tietyin edellytyksin sallittua ilman maanomistajan lupaa.

Lääninhallitus voisi määrätä moottorikäyttöisen ajoneuvon maastossa käyttämistä koskevia kieltoja tai rajoituksia, jos ajoneuvon käyt-

tämisestä saattaisi aiheutua haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaislinkeinolle, luonnon yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle.

Maastossa moottorikelkalla ajamisesta aiheutuvia haittoja ehkäistäisiin myös ohjaamalla moottorikelkkoja erityisille reiteille. Laissa olisi säännökset moottorikelkkailureittien perustamisesta, perustamisedellytyksistä ja korvauksista. Reittien pitäminen kuuluisi yleensä kunnalle, mutta sellaisia reittejä, joilla on laaja merkitys, pitäisi yllä valtio.

Valtioneuvosto voisi kieltää erityisen huomattavaa haittaa aiheuttavan, maastossa käytettävän moottorikäyttöisen ajoneuvomallin maastossa käyttämisen taikka rajoittaa niitä.

Maastoliikennelain noudattamisen ylin valvonta ja lain täytäntöönpano kuuluisivat vastedeskin ympäristöministeriölle. Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa sekä haittojen ehkäisemistä valvoisivat lääninhallitus, poliisi ja rajavartiolaitos. Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos valvoisivat omilla maillaan lain noudattamista.

Esityksessä ehdotetaan myös tieliikennelakia muutettavaksi. Moottorikelkkailureitti sisällytettäisiin tien määritelmään, jolloin tieliikennelain säännöksiä sovellettaisiin myös reiteillä. Näin reiteillä olisi moottorikelkan kuljettajan ikäraja 15 vuotta. Suojakypärän käyttövelvollisuus koskisi myös maastossa ajamista.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan lakien vahvistamista seuraavan moottorikelkkailukauden jälkeisen heinäkuun alusta lukien, jotta tarvittavien moottorikelkkailureittien perustaminen ehtisi riittävän pitkälle.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Tarkemmat säännökset	12
1. Nykyinen tilanne	3	3. Voimaantulo	12
2. Ehdotetut muutokset	4	LAKITEKSTIT	13
3. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	5	1. Maastoliikennelaki	13
4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	5	2. Laki tieliikennelain muuttamisesta	17
4.1. Organisatoriset vaikutukset	5	LIITTEET	18
4.2. Taloudelliset vaikutukset	5	1. Rinnakkaisteksti	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6	Laki tieliikennelain muuttamisesta	18
1. Lakiehdotusten perustelut	6	2. Luonnos maastoliikenneasetukseksi	20
1.1. Maastoliikennelaki	6	3. Luonnos asetukseksi ajoneuvoasetuksen muuttamisesta	22
1.2. Tieliikennelaki	11		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttäminen maastossa on 1970-luvun puolen välin jälkeen lisääntynyt ja monipuolistunut huomattavasti. Erityisesti moottorikelkka on maastotöissä syrjäyttänyt perinteisemmät liikumisvälineet. Moottorikelkkailusta saattaa aiheutua haittaa muun muassa metsätaloudelle, porotaloudelle ja luonnon yleiselle virkistyskäytölle. Nykyisen lainsäädännön perusteella ei ole voitu osoittaa tarpeellisuutta ja olosuhteiden kannalta hyväksyttävälle maastossa ajamiselle riittäviä väyliä.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäyttöä säännellään vuonna 1977 voimaan tulleella moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetulla lailla (606/77) ja sen nojalla annetulla asetuksella (783/77). Tämän lisäksi tieliikennelaissa (261/81) ja esimerkiksi ajoneuvoasetuksessa (233/82) on tien ulkopuolella liikkumista ja tien ulkopuolella käytettävää ajoneuvoa koskevia säännöksiä.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetun lain 2 §:n mukaan moottorikäyttöistä ajoneuvoa ei saa käyttää maastossa toisen omistamalla tai hallitsemalla maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa laissa mainituin poikkeuksin. Poikkeuksia ovat virka-, sairaankuljetus- tai pelastustoimien suorittamiseksi välttämätön ajo, poronhoitoa ammattinaan harjoittavan ajo ammattinsa harjoittamisessa poronhoito-laissa (444/48) tarkoitettulla poronhoitoalueella, ammattikalastajan moottorikelkan käyttö ammattinsa harjoittamisessa ja syrjäisellä seudulla asuvan moottorikelkan käyttö vaikeiden tieolojen ja asunnon sijainnin vuoksi tarpeelliseen kulkemiseen.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen maastoliikenteen kasvu pysähtyi muutamiksi vuosiksi ja maa-alueen omistajan tai haltijan lupia haettiin runsaasti. Maastoliikenne on tämän jälkeen moninkertaistunut. Tästä huolimatta esimerkiksi metsähallinnolta haettujen lupien määrä on samanaikaisesti vä-

hentynyt puoleen. Tärkein syy lienee lisääntynyt välinpitämättömyys lakia kohtaan. Tämä taas johtunee osin siitä, että lain 2 §:ssä säädetyn kiellon rikkomisesta ei ole säädetty rangaistusta. Maanomistajan keinot puuttua luvattomaan maastokäyttöön ovat vähäiset.

Moottorikelkkoja arvioidaan olevan maassamme noin 55000—70000, joista noin puolet Lapin läänissä. Moottorikelkoista on noin kolmannes ammattikäytössä. Uusia moottorikelkkoja myydään vuosittain noin 5000. Moottorikelkkoja ei rekisteröidä ja vakuutustiedotkin ovat vajavaisia. Vaikka moottorikelkalla on liikennevakuutuslain (279/59) mukaan oltava voimassa oleva liikennevakuutus, suurin osa kelkoista on vakuuttamatta. Liikennevakuutusyhdistyksen tilaston mukaan oli vakuutettuja kelkkoja vuonna 1987 noin 19000.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetun lain 3 §:n nojalla lääninhallitus voi kieltää maastoliikenteen määrääjäksi tai toistaiseksi määrättyllä alueella taikka rajoittaa sitä, jos kieltä on tarpeen luonnon tai muun ympäristön taikka luontaislinkeinon suojelemiseksi, yleisen virkistyskäytön tai muun yleisen edun vuoksi. Kielto- tai rajoitusalueita ei siten voida yleensä perustaa yksittäisen maanomistajan oman edun suojelemiseksi, vaan edellytyksenä on yleinen etu. Lääninhallituksen määräämän kiellon ja rajoituksen noudattamista valvovat lääninhallituksen lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos (7 §). Kiellon tai rajoituksen rikkoja tuomitaan maastoliikenneriikkomuksesta sakkoon.

Rikoslain 33 luvun 11 §:n säännös luvattomasta liikkumisesta koskee myös luvattonta liikkumista moottorikäyttöisellä ajoneuvolla säännöksessä tarkoitetuilla alueilla. Tätä säännöstä ja rikoslain vahingontekoa koskevia säännöksiä ei kuitenkaan voida soveltaa kaikissa haittaa aiheuttavissa tilanteissa.

Moottorikelkkailusta saattaa aiheutua vaurioita taimikoissa, häiriöitä poroille, haittaa vasomiselle ja lisätyötä poromiehille, riistan häirintää, roskaantumista ja luonnon virkistyskäytön häiriintymistä. Toisaalta moottorikelkan avulla voidaan maastotyöt tehdä entistä

tehokkaammin ja turvallisemmin. Myös harastusmahdollisuudet ovat paremmin yhä useampien saavutettavissa moottorikelkan suomien kulkuyhteyksien avulla.

Muita moottorikäyttöisiä ajoneuvoja ei käytetä maastossa yhtä paljon kuin moottorikelkoja, mutta erityisesti taajamien läheisyydessä saattaa moottoripyörien ja mopojen luvaton maastokäyttö huomattavasti kuluttaa puistoja ja muita virkistysalueita sekä muuta maastoa, häiritä ulkoilua ja asutusta sekä vaarantaa turvallisuutta. Viime vuosina erityisesti kesäkäyttöön tarkoitettut maastoajoneuvot, kuten niin sanotut mönkijät, ovat lisääntyneet.

Käytännössä on nykyisen lainsäädännön puutteena pidetty sitä, että moottorikelkan käyttöä rajoitetaan tarpeettomasti, kun otetaan huomioon erityisesti Lapin läänin olot, kulkuyhteydet ja harrastusmahdollisuudet.

Tieliikennelakia sovelletaan yleensä liikenteeseen tiellä. Lain soveltamisesta tien ulkopuolella on säädetty lain 5 ja 92 §:ssä. Lain 5 §:ssä on taajamaa koskeva luvattoman maastoajon kielto poikkeuksineen ja säännös tien ulkopuolella noudatettavasta varovaisuudesta sekä valtuus antaa asetuksella tien ulkopuolella noudatettavia liikennesääntöjä.

Tieliikennelain 92 §:n mukaan tieliikennelain ajoneuvoa ja liikennetarvikkeita koskevia säännöksiä sovelletaan eräitä eristettyjä alueita lukuunottamatta myös tien ulkopuolella. Näissä säännöksissä säädetään muun muassa ajoneuvon rakenteesta, varusteista ja kunnosta (83 §), ajoneuvon hyväksymisestä liikenteeseen ja rekisteröinnistä (84 §) ja suojakypärän käytöstä (89 §).

Tieliikennelain nojalla annetut, lakia alemmanasteiset säädökset ja määräykset koskevat myös eräiltä osin tien ulkopuolella käytettäviä ajoneuvoja. Niihin sovelletaan muun muassa ajoneuvoasetuksen säännöksiä ajoneuvon rakenteista ja varusteista. Sen sijaan ajoneuvoasetuksen säännökset nopeusrajoituksista koskevat vain liikennettä tiellä.

Tieliikennelaissa tarkoitetaan tiellä yleisen ja yksityisen tien, kadun, rakennuskaavatie, torin tai muun yleiselle liikenteelle tarkoitettun alueen lisäksi myös muuta sellaista tietä tai aluetta, jota yleisesti käytetään liikenteeseen. Tämän määritelmän perusteella tieliikennelain soveltamisalan piiriin tulevat myös yleistä moottorikelkkailua varten perustetut reitit ja alueet.

2. Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi maastoliikennelaki. Sen tavoitteena olisi ehkäistä moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämisestä luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille, luonnon yleiselle virkistyskäytölle taikka muulle yleiselle edulle aiheutuvia haittoja. Samalla luotaisiin paikallisille asukkaille, matkailijoille, moottorikelkailun harrastajille ja muille maastossa liikkuville mahdollisuus käyttää moottorikelkkaa siellä, missä siitä ei aiheutuisi kohtuutonta haittaa.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämisestä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ehdotetaan uuteen maastoliikennelakiin otettavaksi yleinen maastoliikennekielto (4 §) eräine poikkeuksineen samalla tavoin kuin voimassa olevassa laissa.

Yleinen maastoliikennekielto ei koskisi maa-alueen omistajaa tai haltijaa taikka hänen luvallaan ajavaa. Yleiskiellon estämättä saisi moottorikäyttöistä kulkuneuvoa käyttää maastossa tietyssä toiminnassa kuten sairaankuljetuksessa, palo- ja pelastustoimessa sekä energia- ja tietoliikennelaitteiden huoltotöissä, poronhoidossa ja ammattimaisessa kalastuksessa. Syrjäisellä seudulla asuvalla olisi vaikeiden tieolosuhteiden takia oikeus maastossa liikkumiseen.

Moottorikelkalla ajamisen ohjaamiseksi sopiviin paikkoihin ja tarpeellisten liikkumismahdollisuuksien luomiseksi ehdotetaan lakiin otettaviksi säännökset moottorikelkkailureiteistä. Reittien suunnittelua, perustamista ja pitämistä koskevat säännökset annettaisiin laila, yksityiskohtaiset säännökset asetuksella ja tarpeelliset ohjeet ympäristöministeriön ohjekirjeellä.

Valtioneuvosto voisi kieltää erityistä haittaa aiheuttavan, maastossa käytettävän moottorikäyttöisen ajoneuvomallin käytön taikka rajoittaa niitä (6 §).

Lääninhallituksella olisi voimassa olevan lain tapaan mahdollisuus määrätä moottorikäyttöisen ajoneuvon maastossa käyttämistä koskevia kieltoja tai rajoituksia, jos moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä aiheutuisi haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille, luonnon yleiselle virkistyskäytölle taikka muulle yleiselle edulle (7 §).

Lakiin ehdotetaan otettavaksi rangaistus-säännökset, joiden nojalla tuomittaisiin sekä yleisen maastoliikennekiellon rikkomisesta eli luvattomasta maastoliikenteestä toisen maalla että lain nojalla annettujen kieltojen tai rajoitusten rikkomisesta.

Maastona ei pidettäisi moottorikelkkailureittejä, joilla liikkumisesta säädettäisiin tieliikennelaissa. Tieliikennelaissa säädettäisiin turvallisuuden lisäämiseksi suojakypärän käyttöpakko moottorikelkan kuljettajalle ja matkustajalle.

3. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen sisäasiainministeriön asettama työryhmä laati Lapin läänin moottorikelkkareitti- ja -aluesuunnitelman, joka on julkaistu sisäasiainministeriön ympäristönsuojeluosaston julkaisuna vuonna 1979. Sisäasiainministeriö asetti vuoden 1979 lopussa toisen työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus moottorikelkkareittien opasteista, merkitsemisestä, leveydestä, kaltevuudesta, kaarevuudesta ja muista standardeista, reitillä noudatettavista liikennöimissäännöistä sekä reittien perustamiseen ja ylläpitoon liittyvistä vastuu- ja taloudellisista kysymyksistä. Moottorikelkkareittityöryhmän mietintö on julkaistu sisäasiainministeriön ympäristönsuojeluosaston julkaisuna C/1/81 vuonna 1981. Työryhmien ehdotuksia ei kuitenkaan ole voitu toteuttaa lainsäädännön puutteiden takia.

Voimassa olevan lain puutteiden ja epäkohtien poistamiseksi sisäasiainministeriössä ja sittemmin ympäristöministeriössä valmisteltiin virkamiestyönä ehdotusta maastoliikennettä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Tämän työn osoittauduttua odotettua laajemmaksi ja eri eturyhmien esitettyä toivomuksensa saada osallistua uudistuksen valmisteluun ympäristöministeriö asetti syksyllä 1984 toimikunnan valmistelemaan virkamiestyön perusteella ehdotuksen uudeksi maastoliikennelain-säädännöksi.

Maastoliikennetoimikunta teki 30. syyskuuta 1985 jättämässään mietinnössään (KM 1985:42) ehdotuksen uuden maastoliikennelain säätämisestä sekä siihen liittyvistä säädösmuutoksista ja lakia alemmanasteisista säädöksistä. Mietinnöstä annettiin 70 lausuntoa. Lausunnon antoivat muun muassa oikeusministeriö,

sisäasiainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenneministeriö, metsähallitus, Suomen kaupunkiliitto, Suomen kunnallisliitto, Maataloustuottajain keskusliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Suomen moottoriliitto.

Maastoliikennelain pääsisältöön suhtautui noin kolmannes lausunnonantajista puoltavasti, noin kolmannes eräin varauksin puoltavasti ja noin kolmannes osittain tai kokonaan vastustavasti. Lausunnoista on tehty tiivistelmä (Ympäristöministeriön ympäristön- ja luonnonsuojeluosaston julkaisu C 19/1986).

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

4.1. Organisatoriset vaikutukset

Ehdotetun maastoliikennelain mukaiset valvontatehtävät ja muut viranomaistehtävät on tarkoitus antaa pääasiallisesti samoille viranomaisille, jotka jo nykyään valvovat moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämistä. Valvontaviranomaisiksi hallinnassaan olevilla valtion mailla lisättäisiin metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos, joiden virkamiehet liikkuvat kysymyksessä olevilla alueilla ja voivat myös valvoa maastoliikennettä ilman, että heidän tehtävänsä tästä ratkaisevasti lisääntyvät.

Kunnissa saattaa olla mahdollista antaa moottorikelkkailureittien perustamista ja pitämistä koskevia tehtäviä tekniselle toimialalle ja suunnittelutehtäviä ympäristönsuojelutoimelle. Valtion hallinnossa reittien suunnitteluun, perustamiseen ja pitämiseen liittyvät tehtävät soveltuisivat vesi- ja ympäristöpiireille, Lapin läänissä kuitenkin metsähallinnolle.

4.2. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetun maastoliikennelain mukaisista valvontatehtävistä ja muista viranomaistehtävistä ei aiheutuisi olennaisia lisäkustannuksia, kuten palkkakustannuksia, sillä tarkoituksena olisi hoitaa tehtävät nykyisellä henkilöstöllä. Etenkin Lapin läänissä tulisi valvonnan tehostamiseksi kuitenkin lisätä poliisin henkilöstöä.

Kustannuksia aiheutuisi moottorikelkkailureittien suunnittelusta, perustamisesta ja kunnossapidosta. Ehdotuksen mukaan reittien pitäjänä toimisi yleensä kunta paitsi, jos reitistä merkityksellinen osa olisi valtion maalla tai

reitillä olisi huomattava yleinen merkitys, valtio. Kunnat saisivat valtionosuutta kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/86) nojalla maastoliikennelaissa tarkoitettuihin tehtäviin.

Valtion ja mahdollisesti kuntienkin pitämiä reittejä voitaisiin rakentaa työllisyystöinä. Reittien perustamisessa ja ylläpidossa voitaisiin käyttää myös reitistä hyötyvää yritystä ja yhteisöä. Tällaisia olisivat muun muassa matkailuyritykset ja moottorikelkkailukerhot. Valtion hallinnossa reittien pitäminen soveltuisi Lapin läänissä metsähallinnolle ja muualla vesi- ja ympäristöpiireille. Ylläpitämisestä ei koituisi merkityksellisiä lisäkustannuksia.

Sisäasiainministeriön moottorikelkkatyöryhmän selvityksen mukaan 50 kilometriä pitkän reitin perustamisen vähimmäiskustannukset olisivat vuoden 1979 kustannustason mukaan noin 100—300 markkaa kilometriä kohden. Nyt kustannus olisi noin 500 markkaa kilometriltä. Työn osuus vaihtelisi vajaan 90 prosentista noin 50 prosenttiin kokonaiskustannuksista.

Edellä esitettyjen kustannuksien lisäksi kustannuksia tulisi korvauksista, opastetauluista ja liikennemerkeistä. Ne vaihtelisivat suuresti reitin mukaan. Yhden liikennemerkin asentamiskustannukset olisivat noin 800 markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Maastoliikennelaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 §. *Tarkoitus.* Lakiehdotus sisältää moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureitillä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä koskevat keskeisimmät säännökset. Voimassa oleva, kumottavaksi ehdotettu moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annettu laki ei koske luonnonsuojelulaissa (71/23) tarkoitettua suojelualueella eikä ulkoilulaissa (606/73) tarkoitettua valtion retkeilyalueella ajamista. Tarkoituksena on, että maastoliikennelaki koskisi luonnonsuojelualueita ja valtion retkeilyalueita. Kuitenkin moottorikelkkailureittien perustamiseen luonnonsuojelualueille sovellettaisiin luonnonsuojelulain säännöksiä.

Lain tarkoituksena on ehkäistä luonnolle ja muulle ympäristölle, yleiselle virkistyskäytölle tai luontaiselinkeinoille, joista porotalous on huomattavin, taikka muulle yleiselle edulle aiheutuvia haittoja.

2 §. *Soveltamisala.* Maastoliikennelaissa olisivat säännökset moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämisestä luonnolle tai muulle ympäristölle, yleiselle virkistyskäytölle tai luontaiselinkeinolle taikka muulle yleiselle

edulle aiheutuvien haittojen ehkäisemisestä. Tieliikennelainsäädännössä puolestaan olisi lähinnä liikenneturvallisuuteen liittyviä säännöksiä liikkumisesta maastossa ja moottorikelkkailureitillä sekä säännöksiä kuljettajaa koskevista vaatimuksista ja ajoneuvon varusteista. Lakiin soveltamismalat olisivat jossain määrin päällekkäisiä.

Nykyinen moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytöstä annettu laki koskee myös jääpeitteisiä vesialueita. Niinpä lääninhallitus voi päättää moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteen rajoittamisesta tai kieltämisestä myös näillä alueilla. Kun jokaisella on vesilain (264/61) mukaan oikeus kulkea vesistössä ja jäällä, maastoliikennelailla on tarkoitus säännellä vain maastossa liikkumista. Tarkoituksena on myöhemmin tehdä esitys vesiliikennelaiksi. Tämän lain säännökset koskisivat sekä jääpeitteistä että sulaa vesialuetta.

3 §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin moottorikäyttöinen ajoneuvo. Sillä tarkoitettaisiin maassa tai sen varassa konevoimalla liikkumaan tarkoitettua laitetta. Moottorikäyttöistä ajoneuvoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin siten muun muassa tieliikennelaissa tarkoitettuihin moottorikäyttöisiin ajoneuvoihin sekä ilmatyynyaluksiin.

Maastoliikennelaissa tarkoitettaisiin maastolla sellaista maa-aluetta, jota ei ole tarkoitettu moottorikäyttöisille ajoneuvoille. Maastoa

eivät siis olisi yleinen eikä yksityinen tie, katu, rakennuskaavatie, tori eikä muu yleiselle liikenteelle tarkoitettu alue. Voimassa olevan lain määritelmä, joka perustuu maaston määritelmän rajoittamiseen tieliikennelain soveltamisalan ulkopuolelle, on epäjohdonmukainen, koska se jättää ”maasto”-käsitteen ulkopuolelle sellaiset alueet, joita ilman suunnitelmia ja lupia tosiasiallisesti käytetään yleiseen liikenteeseen. Nykyisen määritelmän mukaan esimerkiksi sopimuksista syntyneet moottorikelkareitit eivät ole ”maastoa”, eikä niihin siten sovelleta nykyistä lakia. Ehdotetun uuden lain mukaista maaston määritelmää ei pyritäkään rajaamaan tieliikennelain soveltamisalan mukaan.

Maastoliikennelakia ei sovellettaisi ilma-aluksiin eikä raideliikenteeseen.

2. luku. Maastoliikennehaittojen ehkäiseminen

4 §. Maan omistajan tai haltijan lupa maastossa liikkumiseen. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttäminen maastossa kielletyksi toisen omistamalla tai hallitsemalla maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa. Poikkeuksista säädetäisiin pykälän 2 momentissa. Kielto ei myöskään koskisi moottorikelkkailureittejä. Kiellettyä olisi sen sijaan muilla, vakiintuneillakin urilla ajaminen ilman lupaa muussa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäviksi ehdotetut poikkeukset maastoliikennekiellosta ovat osittain samat kuin voimassa olevassa laissa. Siten sallittuja olisivat virka-, sairaankuljetus-, palo- ja pelastustoimissa välttämätön ajaminen, poronhoitoon kuuluvissa töissä ajaminen, toimeentulon kannalta merkitykselliseen kalastukseen liittyvä moottorikelkan käyttö ja syrjäisellä seudulla asuvan vaikeiden tieolojen takia tarpeellinen maastoliikenne. Näiden lisäksi ehdotetaan sallittavaksi energia- ja tietoliikennelaitteiden huoltotöiden suorittamiseksi tarpeellinen maastossa ajaminen. Lisäksi ajaminen olisi sallittua vaikeasti liikuntavammallisille ja heidän saattajilleen, jotta heilläkin olisi mahdollisuus liikkua luonnossa.

Puolustusvoimien harjoituksia varten ei vaadittaisi maan omistajan tai haltijan lupaa. Tätä koskevaa säännöstä ei ole otettu maastoliikennelakiin, koska asiasta säädetään sotalaitokselle

le rauhanaikana annettavista luontaisuuksista annetun lain (94/20) 47 §:ssä. Rajavartiolaitoksella on ehdotetun 25 §:n 2 momentin mukaisena valvontaviranomaisena oikeus maastoliikenteeseen ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

Jo voimassa olevan lain sallimaa virka-ajoa sekä uutena ehdotettua energia- ja tietoliikennelaitteiden huoltoajoa rajoitettaisiin kuitenkin siten, että se olisi lumettomassa maastossa sallittua ilman lupaa vain, jos siihen on erityisen painavat syyt. Erityisen painava syy voisi muun muassa olla se, ettei kysymyksessä olevaa tehtävää voida lykätä sellaiseen ajankohtaan, jolloin maa on lumen peittämä.

Nyt voimassa olevan lain mukaan sallittua, poronhoitotöihin kuuluvaa ajoa ehdotetaan rajoitettavaksi lumettoman maan aikaan siten, että lumettomassa maastossa ajaminen olisi sallittua vain tuohon aikaan välttämättömien, poronhoitoon kuuluvien tehtävien suorittamiseksi. Paliskunnan poroisännän asiana olisi harkita tehtävän välttämättömyys.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu kalastukseen liittyvä moottorikelkan käyttöoikeus olisi jonkin verran nykyistä laajempi. Enää ei vaadittaisi, että kalastus on ammatti- ja harrastusala, vaan ajo kalastusta varten olisi sallittua, jos kalastuksesta saadaan merkityksellinen osa toimeentuloa. Miten säännöstä tulkitaan, riippuu paikallisista oloista; syrjäisellä seudulla ovat muut ansiomahdollisuudet rajoitetummat, joten siellä ei voida asettaa niin tiukkoja edellytyksiä kalastuksesta tulevan tulon osuudelle kokonaistulosta kuin asutuskeskusten läheisyydessä, missä kalastuksella saattaa olla pääasiassa harrastuksen luonne.

Syrjäisellä seudulla asuvalla on nykyisen lain mukaan oikeus maastoliikenteeseen toisen maalla ilman maan omistajan tai haltijan lupaa, mikäli tieolot ovat vaikeat ja asunnon etäinen sijainti tiestä sitä edellyttää. Tämä säännös ehdotetaan otettavaksi 2 momentin 5 kohtaan. Säännöksessä tarkoitetaan syrjäisellä seudulla asuvan henkilön välttämätöntä kulkemista asunnolleen.

Luonnossa liikkumiseen tulisi jokaisella olla tasavertainen mahdollisuus. Luonnossa virkistyttyminen saattaa olla vammautuneelle erityisen merkityksellistä. Tämän vuoksi ehdotetaan 2 momentin 6 kohtaan säännös, jonka mukaan vaikeasti liikuntavammaisen ja hänen saattajansa saisivat liikkua maastossa ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

Monilla alueilla ajoneuvon jättäminen tielle on tieliikennelain nojalla kielletty, koska se on liikenneturvallisuudelle haitallista. Tällöin esimerkiksi marjastuksen, sienestyksen tai luonnossa järjestettävän joukkotapahtuman, kuten suunnistuksen, takia olisi välttämätöntä voida pysäköidä ajoneuvo tilapäisesti maastoon. Kun maanomistajan selvittäminen ja löytäminen luvan saamiseksi olisi erityisen hankalaa, tulisi pysäköiminen sallia ilman maanomistajan lupaa. Tällöin olisi kuitenkin edellytyksenä, ettei pysäköimisestä saa aiheutua kohtuutonta haittaa. Asiasta ehdotetaan otettavaksi säännös 2 momentin 7 kohtaan.

Tieliikennelain 5 §:n 1 momentin mukaan taajamassa on kielletty moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäyttäminen ja pysäköinti alueella, jota ei ole tarkoitettu moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteelle. Hallituksen esityksessä ehdotetaan tämän momentin kumoamista. Jotta mainittu kielto pysyisi voimassa, ehdotetaan momentin 7 kohta koskemaan vain taajaman ulkopuolella tapahtuvaa pysäyttämistä ja pysäköintiä.

5 §. *Maastossa liikkuminen.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että maastossa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajettaessa on vältettävä vahingon tai haitan aiheuttamista. Säännöksen merkitys on lähinnä ohjaava, sillä sen rikkomista ei ehdoteta rangaistavaksi. Säännös kohdistuu maastoliikenteestä aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisyyn, sillä tieliikennelainsäädännössä on erikseen säädetty tien ulkopuolisessa moottoriliikenteessä noudatettavasta varovaisuudesta liikenneturvallisuuden kannalta. Tieliikennelainsäädännön annettuja liikennesääntöjä ja liikennemerkkejä noudatetaan soveltuvin osin myös moottorikelkkailureiteillä.

Maastossa ajettaessa tulisi yleensä pyrkiä käyttämään sellaisia linjoja, talviteitä, polkuja tai muita reittejä, joilla ajamisesta on mahdollisimman vähän haittaa ja joilla ajaminen on sallittua.

6 §. *Ajoneuvomallia koskevat kiellot ja rajoitukset.* Ehdotetun kaltainen, tuotteeseen kohdistuva kieltojen ja rajoitusten antamisvaltuus on voimassa olevassa ympäristönsuojelulainsäädännössä muun muassa jätehuoltolaissa (673/78) ja ilmansuojelulaissa (67/82). Tällainen säännös on tarpeellinen, jotta tarvittaessa voitaisiin puuttua erityistä ympäristöhaittaa aiheuttaviin moottorikäyttöisiin ajoneuvoihin. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole puuttua yksit-

täisiin ajoneuvoihin vaan ajoneuvotyyppeihin. Päätös pantaisiin toimeen tyyppikatsastuksin. Valtioneuvoston päätöksen valmistelu kuuluisi ympäristöministeriölle yhteistyössä liikenneministeriön kanssa, mutta päätöksen noudattamisen valvonnasta vastaisivat tulli- ja liikenneviranomaiset.

7 §. *Alueelliset kiellot ja rajoitukset.* Koska 4 §:n 1 momenttiin ehdotetun maastoliikennekiellon rikkominen olisi 22 §:n nojalla rangaistavaa, lieenee vastedes tähänastista vähemmän tarvetta perustaa lääninhallituksen päätöksellä erityisiä kielto- tai rajoitusalueita. Tällaisten alueiden perustamismahdollisuus täytyy kuitenkin säilyttää uudessakin laissa, sillä se on tarpeen yleisen edun kannalta.

Säännökset lääninhallituksen määräämistä kielto- tai rajoitusalueista vastaisivat sisällöltään voimassa olevan lain säännöksiä. Koska uuden lain kielto- ja rangaistusjärjestelmä kuitenkin poikkeaisi voimassa olevasta, saattavat kiellon tai rajoituksen määräämisen perusteet käytännössä poiketa nykyisistä. Lääninhallitus voisi päätöksessään määrätä myös ajoneuvojen nopeusrajoituksista maastossa.

8 §. *Kielto- ja rajoitusasian käsittely.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kieltoa tai rajoitusta koskevissa asioissa noudatettavista menettelyistä, kuten kunnan ja muiden asianosaisten kuulemisesta, esityksenteko-oikeudesta ja kunnan tekemän esityksen erityisasemasta. Nämä säännökset ovat eräin tarkistuksin samanlaisia kuin voimassa olevassa laissa. Yksityiskohtaiset säännökset annettaisiin asetuksella. Nykyisiä asetuksella säädettyjä menettelytapoja on tarkoitus yksinkertaistaa. Asianosaisten, kuten maastoliikenteestä tai sen rajoittamisesta haittaa kärsivien kuulemista ei kuitenkaan voida yleisten hallinnollisten periaatteidenkaan vuoksi juuri supistaa.

9 §. *Kiellon ja rajoituksen voimaantulo.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain asianomaisen säännöksen kaltainen säännös siitä, että lääninhallituksen määräämä kielto tai rajoitus tulee voimaan valituksesta huolimatta. Valitusviranomainen voisi kuitenkin määrätä toisinkin. Voimaantulo edellyttää päätöksestä tiedottamista asetuksella säädettävällä tavalla.

10 §. *Kiellon ja rajoituksen merkitseminen.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi lääninhallituksen määräämän kiellon tai rajoituksen merkitsemistä koskevat säännökset. Nykyisessä laissa ei tällaisia säännöksiä ole. Merkeistä on

tarkoitus säätää erikseen asetuksella. Myös muunlainen merkitseminen esimerkiksi alueen lähellä olevalle ilmoitus- ja opastustaululle sijoitettuun karttaan saattaa olla tarpeen. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole sijoittaa runsaasti merkkejä maastoon. Merkitsemisvelvollisuudesta olisi määrättävä lääninhallituksen päätöksessä.

11 §. *Päätöksen muuttaminen.* Lääninhallituksen päätöstä kiellosta tai rajoituksesta saat-
taa olla tarpeen muuttaa olojen muututtua olennaisesti taikka niitä koskevien uusien tietojen johdosta. Erityisesti luontaiselinkeinojen suojelemiseksi tarpeellisten alueiden sijainti saattaa muuttua. Tutkimusten ja selvitysten myötä saattaa tulla uusia tietoja sellaisista seikoista, jotka olisi pitänyt ottaa huomioon päätöksen perusteina. Tällöin lääninhallitus voi asianomaisen esityksestä tai omasta aloitteestaan muuttaa päätöstä. Päätöksen muuttamisessa on noudatettava soveltuvien osin 8—10 §:n säännöksiä sekä asetuksella erikseen säädettäviä menettelyjä muun muassa asian tiedottamisissa.

3 luku. Moottorikelkkailureitit

Lakiin ehdotetaan otettaviksi moottorikelkkailureittejä koskevat säännökset. Moottorikelkkailureittejä koskevien säännösten puute on yksi tärkeimpiä syitä uudistaa maastoliikennettä koskevaa lainsäädäntöä. Maastoliikenne-
laissa tarkoitettujen moottorikelkkailureittikäsitten ulkopuolelle jäisivät sellaiset reitit, jotka on perustettu sopimuksin ilman reittitoimitusta.

12 §. *Moottorikelkkailureitti.* Pykälän 1 momentin sanamuodolla on pyritty tähdentämään, ettei kysymyksessä ole tietyn maa-alueen ottaminen moottorikelkkailuväyläksi, vaan oikeuden perustaminen kulkemiseen moottorikelkalla määrätyn alueen kautta suunnitelman mukaista ja maastoon merkittyä reittiä pitkin. Tarkoituksena on mahdollisimman lievä puuttuminen maastoon ja luonnonesteisiin.

Moottorikelkkailureittejä on tarkoitus käyttää työhön ja vapaa-aikaan liittyvään moottorikelkalla liikkumiseen sekä peräreellä tehtäviin kuljetuksiin. Matkailuun liittyviin "moottorikelkkasafareihin" käytettäisiin nimenomaan moottorikelkkailureittejä.

Maastoliikennelaki koskisi myös luonnonsuojelulain mukaisesti rauhoitettuja alueita.

Näiden alueiden luonteen takia maastoliikenteen ohjaamisen luonnonsuojelualueille täytyy olla sopusoinnussa luonnonsuojelun tavoitteiden kanssa. Tästä määrätään asianmukaisimmin luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa. Tämän vuoksi mahdollisten moottorikelkkailureittien perustamisessa luonnonsuojelualueille noudatettaisiin luonnonsuojelulaissa säädettyä menettelyä.

13 §. *Reittisuunnitelma.* Pykälän mukaan olisi reitin pitäjän laadittava moottorikelkkailureitistä suunnitelma, jonka hyväksyisi kunnan ympäristönsuojelulautakunta. Silloin, kun reitti ulottuisi useamman kuin yhden kunnan alueelle, lautakuntien hyväksymispäätökset olisi alistettava lääninhallituksen vahvistettaviksi. Tällaiset monen kunnan alueelle ulottuvat reitit olisi mieluummin suunniteltava kuntien ja lääninhallitusten kesken. Alistamisen menettely olisi tarpeen, jotta voitaisiin sovittaa yhteen sellaisten reittien perustamista, joilla on yleistä tai muuten laajaa merkitystä.

Reittisuunnitelman laadintaa ja hyväksymistä koskevassa menettelyssä ehdotetaan sovellettavaksi soveltuvin osin ulkoilulain (606/73) 3 ja 4 §:n säännöksiä sen lisäksi, mitä 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi.

14 §. *Moottorikelkkailureitin perustaminen.* Ehdotetun pykälän mukaan moottorikelkkailureitti perustetaan reittisuunnitelman mukaisesti reittitoimituksessa. Reitin perustaminen toisen omistamalle maa-alueelle olisi mahdollista ilman maa-alueen omistajan tai haltijan suostumusta, jos reitti on tarpeen yleisen kulkuyhteyden luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta ja jollei reitistä aiheudu omistajalle tai haltijalle kohtuutonta haittaa. Kiinteistölle, maa-alueen omistajalle tai haltijalle sekä poronhoidolle aiheutuva mahdollinen haitta olisi korvattava.

15 §. *Reittitoimitus.* Kun kysymyksessä olisi luonteeltaan pysyvä oikeuden perustaminen moottorikelkalla yleisesti kulkemiseen määrätyn kiinteistön kautta, olisi oikeus määriteltävä erityisessä reittitoimituksessa. Reittitoimituksessa noudatettaisiin ulkoilulain ja osin yksityisistä teistä annetun lain (358/62) säännöksiä. Vaikka oikeus moottorikelkkailureittiin rajoittaa maan omistajan tai haltijan oikeuksia vähemmän kuin oikeus ulkoilureittiin, on asianmukaista käyttää soveltuvin osin aikaisemmin säädettyjä toimitusmenettelyjä sen sijaan, että säädettäisiin kokonaan uudesta menettelystä.

16 §. *Käyttöoikeuden syntyminen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin reitti voitaisiin ottaa yleisesti käyttöön. Säännöksellä pyrittäisiin suojaamaan erityisesti maa-alueen omistajaa tai haltijaa, sillä reittitoimituksen tulisi olla lainvoiman saanut, korvausten suoritettu ja reitti merkitty ennen käytön aloittamista.

Pykälän 2 momentin mukainen reitin pitäjän oikeus poistaa tiettyjä vähäisiä luonnonesteitä syntyisi reittitoimituksen saatua lainvoiman ja reitin pitäjän suoritettua mahdolliset korvaukset. Esteiden poistamisen tulisi yleensä ilmetä jo suunnitelmasta, ja se tulisi kirjata reittitoimituksessa mahdollisena korvausperusteena. Mahdollista olisi kuitenkin käsitellä esteiden poistamista koskeva korvausasia myös erikseen pidettävässä toimituksessa.

17 §. *Reitin pitäjä.* Koska kysymys olisi yleisestä oikeudesta ajaa moottorikelkalla tietyllä reitillä ja tämän oikeuden perustamisen edellytyksenä olisi tietynasteinen yleinen tarve, moottorikelkkailureitin pitäminen sopisi lähinnä julkisyhteisön tehtäväksi. Tästä syystä ehdotetaan, että reitin pitäminen olisi yleensä kunnan asiana. Silloin, kun reitistä merkityksellinen osa olisi valtion maalla tai, jos reitillä olisi huomattava yleinen merkitys, pitäjänä toimisi valtio.

Koska moottorikelkkailureittien perustaminen ja pitäminen kunnossa ovat usein erityisen merkityksellisiä jollekin harrastus- tai elinkeinotoimintaa harjoittavalle yhteisölle taikka yritykselle, ehdotetaan, että reitin pitäjä voisi luovuttaa reitin suunnitteluun ja pitämiseen liittyviä tehtäviä yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle. Kunta tai valtio vastaisi kuitenkin aina reitin turvallisuudesta.

18 §. *Reitin pitäjän tehtävät.* Kun moottorikelkkailureitit olisivat ehdotetun tieliikennelain merkityksellisiä jollekin harrastus- tai elinkeinotoimintaa harjoittavalle yhteisölle taikka yritykselle, ehdotetaan, että reitin pitäjä voisi luovuttaa reitin suunnitteluun ja pitämiseen liittyviä tehtäviä yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle. Kunta tai valtio vastaisi kuitenkin aina reitin turvallisuudesta.

19 §. *Reitin siirtäminen.* Olojen muuttuminen saattaisi edellyttää reitin siirtämistä. Jos siirto olisi pysyvä, tulisi menetellä soveltuvain osin kuten reitin perustamisessa. Koska reitin maastossa kulun muuttaminen olisi usein vähäistä tai tilapäistä, muodollisen perustamiskäsittelyn vaatiminen olisi kohtuutonta. Siksi ehdotetaan säädettäväksi, että reitin kulkua maastossa voitaisiin vähäiseltä osin tai tilapäi-

sesti muuttaa kunnan ympäristönsuojelulautakunnan päätöksellä, jos maan omistaja tai haltija siihen suostuu.

Paikalliset olot vaikuttavat etenkin siihen, mitä voidaan pitää vähäisenä muutoksena. Syrjäseudulla tai pitkällä reitillä tällaiset muutokset voivat olla laajempia kuin esimerkiksi lähellä asutusta.

20 §. *Reitin lakkauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin, millä edellytyksellä kunnan ympäristönsuojelulautakunta ja, jos reitti ulottuu useamman kuin yhden kunnan alueelle, lääninhallitus voisivat lakkauttaa reitin kokonaan tai osittain. Reitin tai sen osan lakkauttamisesta säädettäisiin tehtäväksi merkinnät maarekisteriin.

21 §. *Ajaminen metsätiellä.* Pykälässä ehdotetaan, että ajaminen moottorikelkalla yksityisistä teistä annetun lain (358/61) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla metsätiellä olisi tietyin edellytyksin sallittua. Edellytyksenä olisi, että metsätien pitäjä sulki tien muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuin moottorikelkkojen liikenteeltä. Mikäli metsätien pitämiseen on saatu yksityisistä teistä annetun lain 13 luvussa mainittua valtion- ja kunnanavustusta, tie voitaisiin sulkea edellyttäen, että kunta hyväksyy sulkemisen. Näin suljetulle metsätielle voitaisiin perustaa moottorikelkkailureitti ja tien pitäjä voisi antaa yleisen oikeuden ajaa moottorikelkalla metsätiellä. Moottorikelkalla ajaminen metsätiellä olisi muutoin kielletty ajoneuvoasetuksen (233/82) 48 §:n mukaan.

4 luku. Rangaistukset

22 §. *Maastoliikennერიკკომუს.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rangaistus valtioneuvoston 6 §:n nojalla antaman moottorikäyttöisen ajoneuvomallin maastossa käyttämisen kieltoa tai rajoittamista koskevan yleisen määräyksen taikka lääninhallituksen 7 §:n nojalla antaman moottorikäyttöisen kulkuneuvon käyttämistä koskevan erityisen kiellon tai rajoituksen rikkomisesta. Kysymyksessä olisi maastoliikennერიკკომუს, josta olisi tuomittava sakkoon.

23 §. *Luvaton maastoliikenne toisen maalla.* Pykälässä säädettäisiin rangaistus 4 §:n mukaisen yleiskiellon rikkomisesta. Luvattomasta maastoliikenteestä toisen maalla tuomittaisiin sakkoon. Yleiskiellon rikkomisen säätäminen rangaistavaksi on tarpeen nykyisten epäkohtien

poistamiseksi. Voimassa olevan lain mukaan rangaistavaa on ainoastaan lääninhallituksen erityisen kiellon tai rajoituksen rikkominen, mikä käytännössä on johtanut siihen, että yleistä maastoliikennekieltoa ei ole noudatettu eikä maa-alueen omistajan tai haltijan lupaa liikkumiseen ole haettu. Koska moottorikelkkailureittien perustamista koskevin säännöksiin parannettaisiin mahdollisuuksia sallittuun kelkkailuun, olisi toisaalta syytä tiukentaa säännöksiä luvattoman kelkkailun seuraamuksista.

5 luku. Erinäisiä säännöksiä

24 §. *Lääninhallituksen erityislupa.* Lääninhallitukselle ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus antaa henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, lupa poiketa laissa säädetyistä tai sen nojalla annetusta kiellosta tai rajoituksesta.

25 §. *Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla maastossa suoritettavien kilpailujen ja harjoitusten järjestämiseen tarvittaisiin kunnan ympäristönsuojelulautakunnan lupa. Luvanvaraisuus ei koskisi palo- ja pelastustoimen viranomaisten eikä puolustusvoimien järjestämiä harjoituksia.

Ympäristönsuojelulautakunta voisi päätöksessään tarkastella kilpailuista ja harjoituksista mahdollisesti aiheutuvaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle. Sen lisäksi toiminnan hyväksyttävyyttä voidaan arvioida muun muassa terveydenhoidon ja meluntorjuntalain nojalla. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Lupa myönnettäisiin, mikäli edellytykset täyttyvät.

26 §. *Valvonta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että ympäristöministeriö johtaa ja valvoo maastoliikennelain täytäntönpäytä. Lääninhallitus toimisi edelleen läänissä valvontaviranomaisena. Paikallinen valvonta kuuluisi vatedeskin poliisille ja rajavartiolaitokselle.

Valtion mailla valvonnasta huolehtisivat lisäksi metsähallitus ja Metsätutkimuslaitos hallinnassaan olevilla mailla. Niiden henkilökunta liikkuu muissa virkatoimissa maastossa, jolloin se voi myös valvoa maastoliikennettä

etenkin siellä, missä poliisin ja rajavartiolaitoksen voimavarat ovat riittämättömät.

1.2. Tieliikennelaki

2 §. *Määritelmiä.* Voimassa olevasta tieliikennelain 2 §:n 1 kohdassa säädetyistä tien määritelmästä johtuu, että moottorikelkkareiteihin on nykyisinkin sovellettava tieliikennelakia. Moottorikelkkailureitti on tarkoitettu nimenomaan moottorikelkkojen yleiselle liikenteelle. Tieliikennelain soveltamista ei sulje pois sekään, että reitti on myös virkistyskäytössä.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan säännökseen otettavaksi maininta moottorikelkkailureiteistä. Moottorikelkkailureiteillä tarkoitettaisiin uudessa maastoliikennelaissa tarkemmin määriteltäviä moottorikelkkailureittejä.

5 §. *Moottoriliikenne tien ulkopuolella.* Pykälän 1 ja 2 momentissa on nykyisin säännökset maastoajokiellosta taajamassa. Näitä säännöksiä ei enää ehdoteta otettaviksi lakiin. Ehdotetun maastoliikennelain 4 §:n mukaan moottorikäyttöisen ajoneuvon luvaton käyttäminen, pysäyttäminen tai pysäköiminen maastossa on kielletty. Kiellon rikkomisesta ehdotetaan säädettäväksi rangaistus maastoliikennelain 23 §:ssä.

Ehdotetun maastoliikennelain 4 §:n mukaisen kiellon ulkopuolelle jäävät esimerkiksi pihdoilla olevat pysäköintialueet. Moottorikäyttöisen ajoneuvon luvattoman käytön kieltä näillä alueilla sisältyy kuitenkin riittävällä tavalla muuhun voimassa olevaan lainsäädäntöön, kuten rikoslain (33:11 ja 24:3 a) säännöksiin luvattomasta liikkumisesta ja kotirauhan rikkomisesta.

89 §. *Moottoripyöräilijän, mopoilijan ja moottorikelkkailijan suojakypärän käyttö.* Liikennevakuutusyhdistyksen selvityksen mukaan vuosien 1980 ja 1987 välisenä aikana liikennevakuutetuille kelkoille tapahtuneiden vahinkojen määrä on kasvanut viisinkertaiseksi. Arvioiden mukaan kelkkailuvahingoissa loukkaantuu vuosittain jopa 1000 ihmistä, joista noin 80 vakavasti. Päähen kohdistuneiden vammojen osuus on noin 15 %. Moottorikelkalla maastossa tapahtuvan ajamisen turvallisuuden on saatujen kokemusten perusteella todettu parantuvan, jos käytetään suojakypärää. Suojakypärän käytön saattaminen pakolliseksi moottorikelkalla ajettaessa on mahdollista myös kypärämallien kehittämisen takia.

2. Tarkemmat säännökset

Viimeistään ehdotetun maastoliikennelain tullessa voimaan on tarkoitus lain 27 §:n nojalla antaa asetus, jossa säädettäisiin lääninhallituksen antamia kieltoja ja rajoituksia, moottorikelkkailureittejä ja eräitä lupa-asioita koskevien asioiden käsittelystä.

Maastoliikennelain säännösten voimaantulon jälkeen ryhdytään valmistelevaan lain 28 §:ssä tarkoitettuja, yksityiskohtaisia ohjeita ympäristönsuojeluviranomaisten ja liikenneviranomaisten yhteistoimin. Ohjeita tarvitaan muun muassa alueellisten kieltojen ja rajoituksen määräämisperusteiden yhdenmukaistamisesta, moottorikelkkailureittien perustamistarpeen arvioimisesta ja reittien rakentamisesta.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan niiden vahvistamista seuraavan kelkkailukauden jälkeisen heinäkuun alusta lukien. Laissa tarkoitettuja moottorikelkkailureittejä olisi ehdittävä

perustaa riittävästi eri puolille maata ennen kuin rangaistussäännökset tulevat voimaan. Tätä ennen moottorikelkalla olisi ajettava lähes yksinomaan maanomistajan tai haltijan luvalla. Lapin läänissä, missä moottorikelkoista suurin osa on käytössä, on valmiina käyttöön otettaviksi reittejä noin 1500 kilometriä ja suunniteltuina noin 5500 kilometriä. Suunnitelman täytäntöönpanoa odoteltaessa metsähallinto voi antaa hallinnassaan olevilla valtion mailla luvan reittien käyttöön ennen niiden muodollista perustamista. Myös eräissä muissa lääneissä on reittien suunnittelu aloitettu.

Maastoliikennelaissa ehdotetaan säädettäväksi lääninhallituksen kielloista ja rajoituksista samoin kuin voimassa olevassa laissa. Tämän vuoksi ei ole tarpeen käsitellä tehtyjä lääninhallitusten päätöksiä uudelleen muulloin kuin silloin, kun olot ovat muuttuneet päätöksen antamisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Maastoliikennelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureitillä luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Haittojen ehkäisemisessä on noudatettava sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämiseen maastossa ja moottorikelkkailureitillä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) moottorikäyttöisellä ajoneuvolla konevoimalla liikkuvaa kulkuvälinettä, joka kulkee maalla tai kulkiessaan tukeutuu maahan eikä liiku kiskoilla; ja

2) maastolla muuta aluetta kuin moottorijoukon-, kisko- tai ilmaluontaisiin tarkoitettua maa-aluetta tai kevyen liikenteen väylää.

2 luku

Maastoliikenteen haittojen ehkäiseminen

4 §

Maan omistajan tai haltijan lupa maastossa liikkumiseen

Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikua maastossa ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

Lupaa ei kuitenkaan tarvita:

1) sairaankuljetukseen eikä palo- ja pelastustoimen tehtäviin;

2) muihin kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin virkatehtäviin taikka energia- tai tietoliikennelaitteiden huoltotoihin lumipeitteen aikana eikä liikkumiseen näissä tehtävissä tai töissä lumetomassa maastossa erityisen tärkeistä syistä;

3) poronhoitoon kuuluviin töihin poronhoitolaissa (444/48) tarkoitettulla poronhoitoalueella lumipeitteen aikana eikä liikkumiseen näihin töihin kuuluvissa välttämättömissä tehtävissä lumetomassa maastossa;

4) kalastuksen vaatimaan, siitä merkityksellisen osan toimentulostaan saavan henkilön kulkemiseen moottorikelkalla lumipeitteen aikana;

5) syrjäisellä seudulla asuvan vaikeiden tieolosuhteiden ja asunnon sijainnin vuoksi välttämättömään kulkemiseen;

6) vaikeasti liikuntavamman henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen luonnossa; eikä

7) taajaman ulkopuolella moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäyttämiseen ja pysäköimiseen tien välittömään läheisyyteen, jos liikenneturvallisuus sitä vaatii eikä siitä aiheudu maan omistajalle tai haltijalle kohtuutonta haittaa.

5 §

Maastossa liikkuminen

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa on maastossa käytettävä siten, että vältetään vahingon ja haitan aiheuttamista luontaiselinkeinoille, luonnolle ja muulle ympäristölle.

6 §

Ajoneuvomallia koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos moottorikäyttöisen ajoneuvomallin maastossa käyttämisestä aiheutuu erityisen huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, valtioneuvosto voi kieltää ajoneuvomallin käytön maastossa taikka rajoittaa sitä.

7 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Lääninhallitus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määrääjän tai toistaiseksi. Lääninhallitus voi myös määrätä muuhun kuin sairaankuljetukseen tai palo- ja pelastustoimen tehtäviin käytettävän ajoneuvon nopeusrajoituksesta maastossa.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei lääninhallitus erityisen painavista syistä toisin määrää.

8 §

Kielto- ja rajoitusasian käsittely

Esityksen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai maanomistaja, jota asia koskee.

Lääninhallituksen on ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kielto tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisena, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

9 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta lääninhallituksen päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

10 §

Kiellon ja rajoituksen merkitseminen

Kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Lääninhallituksen tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa

tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maalla on sillä viranomaisella, jonka hallinnassa maa on.

Kieltoa tai rajoitusta osoittavat merkit saadaan asettaa toisen omistamalle tai hallitsemalle maa-alueelle riippumatta maan omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos merkeistä ei aiheudu omistajalle tai haltijalle haittaa.

11 §

Päätöksen muuttaminen

Lääninhallitus voi muuttaa 7 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset, kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 8—10 §:ssä on säädetty.

3 luku

Moottorikelkkailureitit

12 §

Moottorikelkkailureitti

Tässä laissa säädetyllä tavalla voidaan perustaa yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla maastoon merkityllä reitillä (*moottorikelkkailureitti*) lumipeitteen aikaan.

Moottorikelkkailureittiin voivat kuulua myös pysyvästi tarvittavat levähdysalueet ja reitin huoltoalueet.

Moottorikelkkailureitin perustamisesta ja lakkauttamisesta luonnonsuojelulaissa (71/23) tarkoitettulla suojelualueella päättää alueen hallinnan mukaan metsähallitus tai Metsäntutkimuslaitos. Tämän luvun säännösten sijasta näihin reitteihin sovelletaan metsähallituksen tai Metsäntutkimuslaitoksen päätöksessä määrättyjä ehtoja.

13 §

Reittisuunnitelma

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi on reitin pitäjän laadittava reittisuunnitelma, jonka hyväksymisestä päättää kunnan ympäristönsuojelulautakunta. Jos reitti kulkee useiden kuntien alueella, on lautakuntien päätökset alistettava lääninhallituksen vahvistettaviksi. Lääninhallitus voi muuttaa reittisuunnitelmaa

reitin kulun yhteensovittamiseksi eri kuntien alueella.

Reittisuunnitelman laadinnassa, hyväksymisessä ja vahvistamisessa on 1 momentin lisäksi soveltuvin osin noudatettava, mitä ulkoilulain (606/73) 3 ja 4 §:ssä säädetään.

14 §

Moottorikelkkailureitin perustaminen

Moottorikelkkailureitti perustetaan reittisuunnitelman perusteella reittitoimituksessa.

Moottorikelkkailureittiä ei saa perustaa, jos sen käyttämisestä aiheutuisi luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle kohtuutonta haittaa.

Moottorikelkkailureitti voidaan perustaa riippumatta maa-alueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos reitin perustaminen on tarpeen yleisen kulkuyhteyden luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta, eikä reitistä aiheudu maa-alueen omistajalle tai haltijalle eikä poronhoidolle kohtuutonta haittaa.

Moottorikelkkailureitistä kiinteistölle, maa-alueen omistajalle tai haltijalle sekä poronhoidolle aiheutuva haitta on korvattava.

15 §

Reittitoimitus

Moottorikelkkailureitin perustamiseksi pidettävässä reittitoimituksessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä ulkoilulain 5—8 §:ssä säädetään ulkoilureittitoimituksen hakemisesta, kustannuksista, toimitusmiehistä, toimituksen kulusta sekä korvauksista, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Muusta menettelystä reittitoimituksessa, toimituksen tarkastamisesta, muutoksenhausta toimituksessa annettuun päätökseen tai suoritettuun toimenpiteeseen sekä maarekisteriin merkitsemisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä näistä seikoista säädetään yksityisistä teistä annetun lain (358/62) säännöksissä tietotoimituksesta, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

16 §

Käyttöoikeuden syntyminen

Kun reittitoimitus on saanut lainvoiman, korvaukset on suoritettu ja reitti on merkitty maastoon, reitti voidaan ottaa yleiseen käyttöön.

Reitin pitäjällä on oikeus poistaa reitiltä ajoa haittaavia puita, pensaita sekä muita vähäisiä luonnonesteitä. Reitin pitäjän on tarvittaessa tehtävä reitillä olevaan aitaan sellainen portti, veräjä tai muu laite, ettei reitistä aiheudu haittaa kiinteistön tarkoituksenmukaiselle käytölle eikä poronhoidolle, ja pidettävä se kunnossa.

17 §

Reitin pitäjä

Reitin pitäjänä voi olla kunta, jos reitti on paikallinen tai koko seudun kannalta merkityksellinen.

Reitin pitäjänä voi olla myös valtio, jos merkityksellinen osa reitistä on valtion maalla tai jos reitillä on huomattava yleinen merkitys.

Reitin pitäjä voi uskoa reitin suunnitteluun ja pitämiseen liittyviä tehtäviä yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle. Reitin pitäjän on kuitenkin myös tällöin huolehdittava siitä, että reittiä voidaan käyttää turvallisesti.

18 §

Reitin pitäjän tehtävät

Reitin pitäjän tehtävänä on huolehtia siitä, että moottorikelkkailureitti on moottorikelkalla ajettavassa kunnossa ja että reitin varrelle sijoitetaan reitin kulkua osoittavat ja muut tarpeelliset liikennemerkkit. Jos reittiä ei lumen sulamisen takia tai muusta syystä enää voida käyttää tarkoitukseensa taikka jos liikkuminen reitillä ei ole turvallista, reitin pitäjän on osoitettava se liikennemerkkein.

19 §

Reitin siirtäminen

Moottorikelkkailureitin pysyvästä siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä reitin perustamisesta säädetään.

Kunnan ympäristönsuojelulautakunta voi antaa reitin pitäjälle luvan tilapäisesti tai vähäisiltä osin siirtää reitin kulkua maastossa, jos maa-alueen omistaja tai haltija siihen suostuu.

20 §

Reitin lakkauttaminen

Jollei moottorikelkkailureittiin tai sen osaan olojen muututtua enää ole yleistä tarvetta taikka jos ilmenee muuta erityistä syytä, voi kunnan ympäristönsuojelulautakunta tai usean

kunnan lautakuntien päätökset vahvistanut lääninhallitus lakkauttaa reitin tai sen osan.

Reitin tai sen osan lakkauttamisesta on tehtävä merkinnät maarekisteriin.

21 §

Ajaminen metsätiellä

Moottorikelkalla saa ajaa metsätiellä lumi- peitteen aikana, jos tien pitäjä on sulkenut tien muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuin moottorikelkkojen liikenteeltä.

Kunnan on hyväksyttävä metsätien sulkeminen, jos tien pitämiseen on saatu valtion tai kunnan avustusta.

Suljetulle metsätielle voidaan perustaa moottorikelkkailureitti. Tien pitäjä voi antaa yleisen oikeuden ajaa moottorikelkalla suljetulla metsätiellä.

4 luku

Rangaistukset

22 §

Maastoliikennerekkomus

Joka rikkoo valtioneuvoston 6 §:n tai lääninhallituksen 7 §:n nojalla määräämää kieltoa tai rajoitusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *maastoliikennerekkomuksesta* sakkoon.

23 §

Luvaton maastoliikenne toisen maalla

Joka kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa toisen omistamalla tai hallitsemalla alueella vastoin 4 §:n säännöksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta maastoliikenteestä toisen maalla* sakkoon.

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

24 §

Lääninhallituksen erityislupa

Lääninhallitus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa tämän lain 4 tai 7 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

25 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla suoritettavan kilpailun tai harjoituksen järjestämiseen maastossa on haettava sen lisäksi, mitä muista tällaisen kilpailun tai harjoituksen järjestämiseen vaadittavista luvista säädetään, kunnan ympäristönsuojelulautakunnan lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita palo- ja pelastustoimen viranomaisten tai puolustusvoimien harjoitukseen.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei kilpailusta tai harjoituksesta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle.

26 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta läänissä kuuluu lääninhallitukselle.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa ja moottorikelkkailureitillä valvovat poliisi ja rajavartiolaitos.

Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos valvovat hallinnassaan olevilla mailla moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa ja moottorikelkkailureitillä.

27 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

28 §

Ympäristöministeriön ohjeet

Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa ohjeita moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastossa käyttämistä koskevien kieltojen ja rajoitusten määräämisestä, moottorikelkkailureiteistä ja niiden suunnittelusta sekä muusta moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä luonnolle tai muulle ympäristölle, luonnon yleiselle virkistyskäytölle taikka luontaiselinkeinoille aiheutuvien haittojen ehkäisemisestä.

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Tällä lailla kumotaan moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta 5 päivänä elokuuta 1977 annettu laki (606/77).

Lääninhallituksen aikaisemman lain nojalla määräämä kielto tai rajoitus on voimassa sitä koskevassa päätöksessä mainitun ajan, jollei päätöstä tämän lain nojalla muuteta tai kumota.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2 .

Laki**tieliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 2 §:n 1 kohta sekä 5 ja 89 § seuraavasti:

2 §

Määritelmiä

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:

1) *tiellä* yleisnimityksenä yleistä ja yksityistä tietä, katua, rakennuskaavatietä, moottorikelkkailureittiä, toria sekä muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua aluetta;

5 §

Moottoriliikenne tien ulkopuolella

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tien ulkopuolella kuljettaessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi.

89 §

Mottoripyöräilijän, mopoilijan ja moottorikelkkailijan suojakypärän käyttö

Moottoripyörän, mopon ja moottorikelkan kuljettajan sekä 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä. Asetuksella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Kaj Bärlund*

2.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 2 §:n 1 kohta sekä 5 ja 89 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki:

Ehdotus:

2 §

Määritelmiä

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan:

1) tiellä yleisnimityksenä yleistä ja yksityistä tietä, katua, rakennuskaavatietä, toria sekä muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua tai yleisesti liikenteeseen käytettyä aluetta;

1) tiellä yleisnimityksenä yleistä ja yksityistä tietä, katua, rakennuskaavatietä, *moottorikelkkailureittiä*, toria sekä muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua aluetta;

5 §

Moottoriliikenne tien ulkopuolella

Taajamassa ei moottorikäyttöistä ajoneuvoa saa luvattomasti kuljettaa, pysäyttää, tai pysäköidä tien ulkopuolella sellaisella maa-alueella, jota ei ole tarkoitettu moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteelle.

(1 mom. kumotaan)

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske välttämätöntä huoltoajoa, sairaan kuljetusta tai muuta näihin verrattavasta syystä välttämätöntä tilapäistä liikennettä.

(2 mom. kumotaan)

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tien ulkopuolella kuljettaessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi *sekä asetuksella säädettyä liikennesääntöjä.*

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tien ulkopuolella kuljettaessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi.

89 §

Mottoripyöräilijän, mopoilijan ja moottorikelkkailijan suojakypärän käyttö

Moottoripyörän, ja mopon kuljettajan sekä 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä. Asetuk-

Moottoripyörän, mopon ja moottorikelkan kuljettajan sekä 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy

Voimassa oleva laki

sella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

Ehdotus

sitä estä. Asetuksella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Maastoliikenneasetus

Ympäristöministerin esittelystä säädetään päivänä kuuta 199 annetun maastoliikennelain (/) 27 §:n nojalla:

1 luku

Kielto- ja rajoitusasian käsittely

1 §

Esityksen tekeminen

Maastoliikennelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu esitys moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä maastossa koskevan kiellon tai rajoituksen määrittämisestä on tehtävä kirjallisesti kolmin kappalein sen läänin lääninhallitukselle, jossa esityksessä tarkoitettu alue sijaitsee.

Esityksestä tulee ilmetä haetut kiellot tai rajoitukset ja niiden voimassaoloaika sekä kiellon tai rajoituksen perusteet ja muut asian käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat. Kielto- tai rajoitusalue on osoitettava soveltuvassa mittakaavassa olevalla kartalla.

2 §

Lausuntojen pyytäminen

Lääninhallituksen on pyydyttävä esityksestä asianomaisen kunnan lausunto, jollei kysymyksessä ole kunnan oma esitys. Asianomaiselle maan omistajalle tai haltijalle, asianomaiselle paliskunnalle sekä valvontaviranomaisille on varattava tilaisuus antaa lausunto esityksestä.

3 §

Kuuluttaminen esityksestä

Lääninhallituksen tai, jos kunta on esityksen tekijänä, kunnan on tiedotettava esityksestä

kuuluttamalla vähintään 14 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/25) on säädetty. Kuulutuksen julkaisemisesta on lisäksi ilmoitettava riittävän ajoissa vähintään yhdessä paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kuulutuskustannukset maksetaan valtion varoista.

Esitystä koskevat tiedot tulee olla saatavilla asianomaisessa kunnassa kuulutusajan.

Muistutukset esityksen johdosta on lääninhallitukselle osoitettuna toimitettava kunnanhallitukselle seitsemän päivän kuluessa kuulutusajan päättymisestä. Kunnan on toimitettava muistutukset lääninhallitukselle.

4 §

Kuuluttaminen päätöksestä

Lääninhallituksen on tiedotettava päätöksestään noudattamalla soveltuvin osin, mitä 3 §:ssä on säädetty. Päätöstä koskevasta kuulutuksesta on käytävä ilmi päätöksen antaja, antopäivä, päätöksen pääasiallinen sisältö sekä kieltojen ja rajoitusten voimaantulo. Kuulutuksesta tulee myös ilmetä, mistä päätöstä koskevat tarkemmat tiedot on saatavilla.

5 §

Päätöksen tiedoksi antaminen

Lääninhallituksen on annettava päätös tiedoksi esityksen tekijälle, asianomaiselle kun-

nalle, maan omistajalle tai haltijalle sekä asianomaisille valvontaviranomaisille hyvissä ajoin ennen kiellon tai rajoituksen voimaantuloa. Poronhoitoalueelle annettavia kieltoja tai rajoituksia koskeva päätös on annettava tiedoksi asianomaiselle paliskunnalle. Päätöstä koskevat tiedot tulee pitää kunnassa saatavilla niin kauan kuin kiellot ja rajoitukset ovat voimassa.

2 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon suurin sallittu nopeus maastossa on 60 km/h.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Asetus

ajoneuvoasetuksen muuttamisesta

Liikenneministerin esittelystä
muutetaan 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetun ajoneuvoasetuksen (233/82) 48 §:n 1 kohta ja
63 §:n 1 d kohta seuraavasti:

48 §

1. Jalaksin ohjattavaa ajoneuvoa ei saa käyttää muulla tiellä kuin moottorikelkkailureitillä. Tällaisella ajoneuvolla saa kuitenkin tarvittaessa ylittää muunkin tien taikka sillan. Jos tällaisella ajoneuvolla suoritettava kuljetustehtävä tai maaston olosuhtet tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi taikka jos sitä on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisenä, saa ajoneuvoa tarpeellista varovaisuutta noudattaen tilapäisesti kuljettaa myös muualla tiellä käyttäen kuitenkin ensisijaisesti tien auraamatonta osaa.

63 §

Ajoneuvokohtaiset nopeusrajoitukset

1. Moottorikäyttöisten ajoneuvojen suurimmat tiellä sallitut nopeudet ovat:

— — — — —
d) mopon ja maastoajoneuvon 40 km/h, kuitenkin moottorikelkan moottorikelkkailureitillä 60 km/h, jollei liikennemerkillä ole osoitettu alhaisempaa nopeutta;
— — — — —

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .